

BIẾN ĐỔI BẢN SẮC VĂN HÓA DÂN TỘC MÔNG VÙNG CAO TÂY BẮC (NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP XÃ TÀ XÙA, TỈNH SƠN LA)

Nguyễn Thị Thanh Loan
Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương
Email: nguyenthithanhloan@spntw.edu.vn

/Ngày nhận bài: **21/08/2025** /Ngày nhận bài sửa sau phản biện: **02/12/2025** /Ngày chấp nhận đăng: **03/12/2025**

TÓM TẮT

Bài viết nghiên cứu trường hợp người Mông tại xã Tà Xùa, tỉnh Sơn La, cộng đồng dân tộc thiểu số với nhiều ảnh hưởng từ quá trình hiện đại hóa, phát triển du lịch. Bằng phương pháp khảo sát thực địa và phỏng vấn sâu, bài viết nhận diện những thay đổi nếp sống, tập quán, tín ngưỡng, lễ hội, ngôn ngữ, trang phục, nghề truyền thống và tính cộng đồng. Từ kết quả khảo sát, tác giả phân tích nguyên nhân của các biến đổi như phát triển du lịch, truyền thông, di cư và giáo dục, đồng thời, đề xuất một số giải pháp hướng đến bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa Mông trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: Bản sắc văn hóa, biến đổi văn hóa, du lịch, dân tộc thiểu số, người Mông, Tà Xùa

THE TRANSFORMATION OF MÔNG CULTURAL IDENTITY IN THE NORTHWESTERN HIGHLANDS (A Case Study of Tà Xùa Commune, Sơn La Province)

ABSTRACT

This study conducted on the Mong community in Ta Xua Commune, Son La Province, a minority ethnic group significantly impacted by modernization and tourism development. Using fieldwork and in-depth interviews, the research aims to identify transformations in lifestyle, customs, beliefs, festivals, language, attire, traditional crafts, and community cohesion. Based on the survey findings, the author analyzes the underlying causes of these changes, such as tourism development, mass media, migration, and education, and proposes several solutions to preserve and promote the cultural identity of the Hmong in the current context.

Keywords: Cultural identity, cultural transformation, tourism, ethnic minorities, Mong people, Tà Xùa

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Tà Xùa, tỉnh Sơn La xã vùng vùng cao miền núi phía Bắc, qua khảo sát 99% dân số là đồng bào dân tộc Mông với tài nguyên thiên nhiên hoang sơ, điều kiện khí hậu mát, cảnh quan hùng vĩ, có bản sắc văn hóa đa dạng. Xã Tà Xùa mới được thành lập trên cơ sở sáp nhập 3 xã Tà Xùa, Làng Chếu và Háng Đồng, có tổng diện tích tự nhiên là 233,67km², địa hình chủ yếu là núi cao, nằm ở độ cao từ 1.200 - 2.800m so với mực nước biển (Mạnh Hùng, 2025). Trong bối cảnh toàn cầu hóa, du lịch đã tạo cơ hội phát triển mạnh mẽ cho nhiều địa phương vùng cao, trong đó có Tà Xùa. Dù vậy những nghiên cứu về biến đổi bản sắc dân tộc Mông, trường hợp tại xã Tà Xùa vẫn còn hạn chế, chủ yếu mô tả thực trạng (Anh et al., 2023; Hoàng Văn Dương et al., 2025) và chưa có cách tiếp cận hệ thống hóa các thành tố bản sắc (lễ hội, tri thức bản địa, âm thực, trang phục, nghề thuật biểu diễn...). Phần lớn các nghiên cứu mới chỉ dừng ở phân tích khung lý thuyết chung, vùng tự nhiên hoặc di sản thiên nhiên, chưa đi sâu về văn hóa dân tộc thiểu số với biến đổi bản sắc dưới tác động của công nghiệp hóa hiện đại hóa, đô thị hóa nông thôn.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trên cơ sở tiếp cận dưới góc độ văn hóa học, tiếp cận liên ngành nhằm đảm bảo tính khách quan và khoa học giữa lý thuyết và thực tiễn, phương pháp định tính và định lượng cho phép nghiên cứu vừa có chiều sâu phân tích, phản ánh khách quan hiện trạng biến đổi bản sắc văn hóa Mông tại xã Tà Xùa.

Bên cạnh đó, bài viết cũng sử dụng các phương pháp khác như: Phương pháp thu thập, phân tích tư liệu thứ cấp; Khảo sát thực địa kết hợp với quan sát tham dự và phỏng vấn sâu; Phương pháp thống kê, xử lý và phân tích dữ liệu.

3. NỘI DUNG VÀ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Đời sống văn hóa tinh thần của người Mông tại Tà Xùa phong phú với nhiều nghi lễ truyền thống. Cư dân bản địa thường tổ chức các buổi cúng bái vào những dịp đặc biệt hay lễ tết, thể hiện sự gắn bó với phong tục tập quán và tín ngưỡng vạn vật hữu linh.

Ngôn ngữ, chữ viết là phương tiện giao tiếp và lưu giữ tri thức văn hóa dân gian. Dù ảnh hưởng của tiếng

VĂN HÓA - CULTURE

phổ thông trong giáo dục và truyền thông, nhưng tiếng Mông vẫn được cư dân ở Tà Xùa sử dụng phổ biến trong sinh hoạt hàng ngày, đặc biệt trong giao tiếp gia đình và cộng đồng.

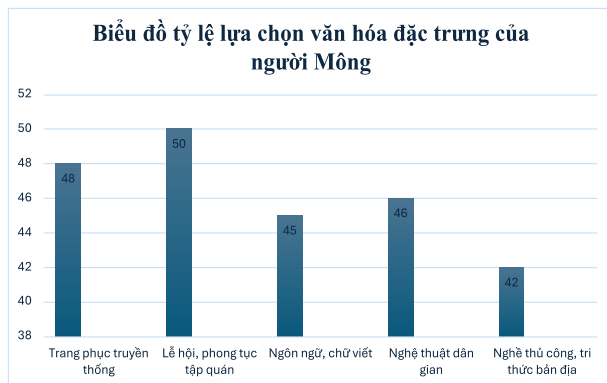
Trang phục truyền thống của người Mông ở Tà Xùa nổi bật với sắc chàm, sản phẩm dệt, hoa văn thêu tay tinh xảo, được xem là biểu tượng thẩm mỹ và chứa đựng giá trị văn hóa. Dù hiện nay trang phục hiện đại ngày càng phổ biến, người dân nơi đây vẫn giữ gìn tập quán mặc đồ truyền thống trong các dịp lễ tết, cưới hỏi, hội hè.

Về tín ngưỡng, nghi lễ và phong tục, người Mông Tà Xùa có hệ thống lễ nghi gắn với chu kỳ nông nghiệp và vòng đời con người như lễ cầu mưa, lễ gọi hồn, lễ cúng tổ tiên... đáp ứng nhu cầu tâm linh, phản ánh mối liên hệ giữa con người với thiên nhiên và thế giới siêu nhiên.

Nghệ thuật dân gian như thổi khèn, hát giao duyên, kể chuyện vẫn còn được lưu truyền trong cộng đồng. Nhờ vốn tri thức bản địa (canh tác, thảo dược chữa bệnh...), người Mông tại Tà Xùa nổi tiếng với kinh nghiệm trồng ruộng bậc thang và chế tác công cụ lao động truyền thống.

Biểu 1: Anh/chị lựa chọn bản sắc văn hóa Mông được thể hiện qua thành tố văn hóa nào?

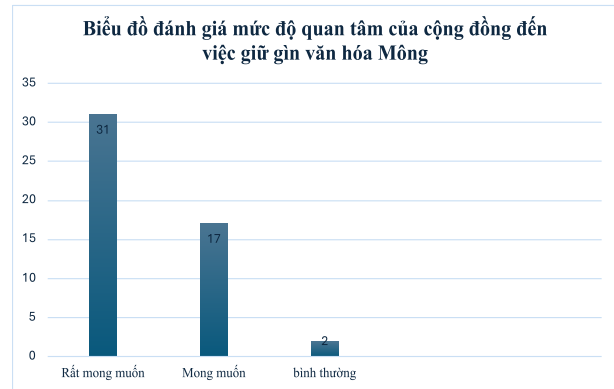
Biểu đồ thể hiện kết quả khảo sát về mức độ thể hiện bản sắc văn hóa Mông qua các thành tố văn hóa cụ thể, với câu hỏi: “Theo ông/bà, bản sắc văn hóa Mông được thể hiện rõ nhất qua thành tố văn hóa nào sau đây (chọn tối đa 5)?” Tổng số người tham gia khảo sát là 50 người, mỗi người được phép chọn nhiều hơn một phương án thể hiện bản sắc văn hóa Mông với các thành tố văn hóa như trang phục truyền thống, lễ hội, phong tục, tập quán; ngôn ngữ, chữ viết, nghệ thuật dân gian, nghề thủ công, tri thức bản địa.

Kết quả cho thấy “Lễ hội, phong tục tập quán” là thành tố được lựa chọn nhiều nhất, với 50/50 người (100%) đồng ý rằng đây là yếu tố thể hiện rõ nhất bản sắc văn hóa Mông. Đứng thứ hai là “Trang phục truyền thống”, được 48 người lựa chọn, chiếm tỷ lệ 96%. Thành tố “Nghệ thuật dân gian” được 46 người

(92%) lựa chọn, cho thấy nghệ thuật truyền khẩu như dân ca, dân vũ, diễn xướng, nhạc cụ truyền thống vẫn đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì đời sống tinh thần và gìn giữ văn hóa Mông. “Ngôn ngữ, chữ viết” được 45 người chọn, chiếm 90% tổng số người khảo sát, là yếu tố giúp duy trì sự liên kết cộng đồng và truyền đạt các giá trị văn hóa. Nghề thủ công, tri thức bản địa được 42 người chọn, chiếm tỷ lệ 84%.

Với câu hỏi *Chị có nhận thấy sự thay đổi nào trong văn hóa Mông tại Tà Xùa trong những năm gần đây?* Theo chia sẻ của Thảo. Th. H, cư dân sống tại Tà Xùa, chia sẻ: “Các bạn trẻ thường ít sử dụng ngôn ngữ, chữ viết Mông. Trong gia đình, tiếng Mông vẫn được sử dụng, nhưng trong trường học và không gian công cộng, tiếng phổ thông ngày càng chiếm ưu thế đã ảnh hưởng đến quá trình truyền thừa tri thức văn hóa dân gian...” [Phỏng vấn tháng 5 năm 2025].

Biểu 2: Đánh giá mức độ quan tâm của cộng đồng đến việc giữ gìn văn hóa Mông

Qua biểu kết quả, trong tổng số 50 người tham gia có 31 người tham gia khảo sát, tương ứng 62%, lựa chọn mức độ “Rất mong muốn”, thể hiện ý kiến quan tâm cao đối với việc giữ gìn các giá trị văn hóa truyền thống. Bên cạnh đó, 17 người, chiếm 34%, chọn mức độ “Mong muốn”, cho thấy tỷ lệ người dân có ý thức và mong muốn tham gia vào các hoạt động bảo tồn văn hóa. Chỉ có 2 người (4%) thể hiện thái độ “Bình thường” cho thấy ít quan tâm.

4. THẢO LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP

Hiện nay, ở nhiều bản làng ở Tà Xùa, lễ hội truyền thống bị rút gọn, các hoạt động văn hóa nghệ thuật như múa khèn, hát dân ca, truyền dạy nghề thủ công hầu như không còn hiện diện rõ rệt trong cuộc sống hàng ngày. Nhiều hộ gia đình Mông có thu nhập ổn định từ kinh doanh homestay, hướng dẫn viên, bán hàng lưu niệm. Chương trình văn hóa nghệ thuật biểu diễn phục vụ khách du lịch có nhiều yếu tố hiện đại không còn nguyên gốc bản sắc dân tộc. Trước những biến đổi bản sắc văn hóa điển hình của người Mông tại Tà Xùa ở vùng cao Tây Bắc, nghiên cứu này đề xuất các giải pháp nhằm bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống sau đây.

4.1. Tổ chức các lớp truyền dạy ngôn ngữ Mông, nghề thủ công truyền thống, lễ hội và nghệ thuật biểu diễn

Văn hóa là những hệ giá trị động, đa dạng luôn biến đổi để thích ứng và tái cấu trúc phù hợp diễn trình lịch sử và với bối cảnh xã hội. Những giá trị văn hóa truyền thống có nguy cơ mai một như nghi lễ cổ truyền, ngôn ngữ, chữ viết, nghệ thuật dân gian, nghề truyền thống, trang phục, ẩm thực, tri thức bản địa cần được lưu trữ và truyền dạy bằng nhiều hình thức như đọc tài liệu, phim tư liệu, bảo tàng địa phương hoặc các nền tảng trực tuyến. Việc truyền dạy bằng hình thức tổ chức lớp học tiếng Mông vào dịp hè, cuối tuần cho học sinh dân tộc với sự tham gia của các già làng, cán bộ văn hóa xã và giáo viên là cần thiết thực hiện. Đối với các nghề thủ công truyền thống, cần tận dụng nguồn nhân lực là các nghệ nhân cao tuổi có tay nghề dệt vải lanh, chế tác khèn, làm thuốc Nam truyền dạy cho thế hệ trẻ, cho người dân địa phương và cho khách du lịch.... Với nghệ thuật biểu diễn dân gian, cần xây dựng câu lạc bộ truyền dạy cho giới trẻ, người dân địa phương, du khách mùa khèn, hát dân ca Mông tại không gian bản địa. Ngôn ngữ Mông, lịch sử dân tộc, lễ hội và tập tục truyền thống cũng cần được tích hợp trong chương trình học hoạt động ngoại khóa, khuyến khích các nghệ nhân dân gian, người cao tuổi tham gia giảng dạy để duy trì kết nối văn hóa giữa các thế hệ.

4.2. Nâng cao vai trò, trách nhiệm chủ thể cộng đồng người Mông với hoạt động du lịch tại Tà Xùa

Chủ thể cộng đồng người Mông tại Tà Xùa cần nâng cao nhận thức, khẳng định vai trò và trách nhiệm của mình cũng như giá trị của văn hóa truyền thống trong đời sống hiện đại. Chính cộng đồng cần chủ động tham gia vào quá trình bảo tồn từ việc giữ gìn tiếng nói, chữ viết của dân tộc, nghệ thuật, trang phục, các nghi lễ dân gian cho tới việc truyền dạy nghề thủ công... cho thế hệ trẻ. Qua khảo sát tại xã Tà Xùa hiện nay, du lịch phát triển qua các hoạt động săn mây, trekking, trải nghiệm homestay và thưởng thức ẩm thực địa phương. Tuy nhiên, một bộ phận không nhỏ người dân tộc Mông chưa phát huy hết vai trò của mình, còn bị động theo hướng tự phát, thiếu định hướng dài hạn khi tham gia các hoạt động kinh doanh du lịch, truyền dạy, bảo tồn giá trị văn hóa và chạy theo lợi nhuận từ hoạt động du lịch mang lại. Một số hoạt động du lịch như biểu diễn văn nghệ, giới thiệu nghề truyền thống, chế biến món ăn dân tộc... có yếu tố văn hóa Mông, nhưng chưa thực sự do chính người dân khởi xướng hoặc được tổ chức một cách bài bản, dẫn đến nguy cơ thương mại hóa văn hóa, giảm tính chân thực và chiều sâu bản sắc bản địa. Việc tăng cường vai trò chủ thể của cộng đồng người Mông trong hoạt động du lịch tại Tà Xùa là cần thiết, người dân địa phương chủ động tham gia vào quy trình thiết kế sản phẩm du lịch; hướng dẫn du khách từ nội dung

trải nghiệm đến cách tổ chức tour hấp dẫn mang tính địa phương, từ đó đảm bảo sản phẩm phản ánh đúng giá trị văn hóa Mông. Ngoài ra cần nâng cao năng lực cho người dân thông qua các lớp tập huấn về kỹ năng du lịch, truyền thông văn hóa, giao tiếp với du khách, giúp người Mông không chỉ là chủ nhà mà còn là người lan tỏa bản sắc của mình qua các diễn đàn, sinh hoạt cộng đồng.

4.3. Phát triển mô hình du lịch cộng đồng gắn với văn hóa truyền thống Mông

Với việc phát triển du lịch, Tà Xùa đang từng bước xây dựng mô hình du lịch cộng đồng gắn với bản sắc văn hóa dân tộc Mông. Trước hiện trạng nhiều homestay tại Tà Xùa được xây dựng theo kiểu hiện đại, chính quyền cần khuyến khích phục dựng nhà trình tường (kiến trúc cổ truyền của người Mông), không gian bếp lửa truyền thống..., trang trí không gian sống bằng các vật dụng như khèn, khung dệt, nhằm tạo ấn tượng rõ nét về văn hóa bản địa. Bên cạnh đó, khi tổ chức các tour trải nghiệm văn hóa, người dân có thể chủ động đưa những hoạt động như hướng dẫn nấu món ăn Mông (mèn mèn, canh xương rừng, xôi ngũ sắc...), học múa khèn, thổi sáo, thêu thổ cẩm, hái thuốc nam... giúp du khách hiểu sâu hơn về đời sống tinh thần và tri thức dân gian của người Mông. Bên cạnh đó, khôi phục và gắn kết lễ hội truyền thống với du lịch như lễ hội Gầu Tào, lễ mừng cơm mới, lễ cúng tổ tiên... phục dựng hình thức trình diễn kết hợp giáo dục cộng đồng. Phát triển mô hình du lịch cộng đồng do người Mông làm chủ thể, hướng tới xây dựng hình ảnh một Tà Xùa phát triển du lịch nhưng luôn bảo tồn giá trị bản sắc văn hóa dân tộc.

4.4. Phát triển không gian bản sắc văn hóa Mông tại Tà Xùa

Việc bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa người Mông tại Tà Xùa không chỉ là trách nhiệm của riêng cộng đồng dân tộc này, mà cần có sự đồng hành của nhà nước, các nhà nghiên cứu, doanh nghiệp du lịch và toàn xã hội. Sự biến đổi văn hóa là một thực tế, nhưng nếu có sự nhận thức đúng đắn và chiến lược phù hợp, cộng đồng người Mông tại Tà Xùa hoàn toàn có thể thích nghi và phát triển mà vẫn bảo tồn và phát huy được bản sắc văn hóa bản địa của mình. Phục dựng không gian văn hóa cộng đồng ngay trong bản làng Mông có thể là một khu sinh hoạt chung tại trung tâm bản, khu trưng bày trang phục, nông cụ, nhạc cụ truyền thống hoặc tổ chức các hoạt động lễ hội, trình diễn văn nghệ, sinh hoạt tín ngưỡng, giao lưu văn hóa... Bên cạnh đó cần có chính sách hỗ trợ người dân bản địa trong việc cải tạo, phục dựng nhà trình tường, mái gỗ, gian bếp lửa truyền thống vốn là không gian sinh hoạt văn hóa quan trọng của người Mông. Hơn thế, phát triển các tuyến đường văn hóa du lịch mang bản sắc Mông tại các bản làng chính như bản Mò Sì, bản Tà Xùa A để có thể xây dựng các

tuyến trải nghiệm văn hóa giúp du khách được trải nghiệm không gian nhà Mông truyền thống, biểu diễn khèn, sáo, múa, lớp học ẩm thực, làm thổ cẩm, hái thuốc nam... Giải pháp này cũng cần phải ứng dụng công nghệ số trong bảo tồn không gian văn hóa như dựng mã QR tại các điểm di sản vật thể và phi vật thể (như nhà ở, nghề làm khèn, khu vực biểu diễn múa khèn...), liên kết với video, ảnh, tư liệu để du khách có thể hiểu sâu hơn về giá trị văn hóa Mông mà không làm ảnh hưởng đến không gian thực.

4.5. Phát triển sản phẩm lưu niệm mang bản sắc Mông trong hoạt động du lịch

Người Mông tại Tà Xùa phát triển các sản phẩm quà lưu niệm như ví, túi xách, móc khóa, khăn quàng, dây đeo tay... từ chất liệu vải thổ cẩm hoặc có thể chế tác những chiếc khèn Mông với phiên bản mini để trưng bày hoặc làm quà tặng. Mỗi sản phẩm đều được chú thích về biểu tượng, mô tả lịch sử, công năng, ý nghĩa văn hóa bằng tiếng Việt và tiếng Anh nhằm quảng bá tới khách du lịch. Từ những thảo dược truyền thống, bà con người Mông có thể làm các túi thơm nhỏ, gói dược liệu tẩm, xông, ngâm chân... để du khách trải nghiệm và mua về làm quà tặng. Bên cạnh đó, để quảng bá cho văn hóa địa phương, chúng ta có thể sử dụng một phương tiện hữu ích, có tác động trực tiếp tới cảm nhận, hiểu biết của khách du lịch đó là các món đồ lưu niệm như bộ tranh, sổ tay, hoặc postcard về trang phục, lễ hội, phong tục của người Mông Tà Xùa. Việc đưa những nét văn hóa bản địa lên thiết kế bao bì các nông sản hay những đồ dùng trong ẩm thực cũng là một việc làm cần thiết để lan tỏa văn hóa truyền thống tại Tà Xùa.

5. KẾT LUẬN

Biến đổi bản sắc văn hóa người Mông vùng cao Tây Bắc là quy luật tất yếu trong quá trình hiện đại hóa hiện nay. Đây là một thách thức, song cũng là cơ hội để cộng đồng người Mông chủ động bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa, tái cấu trúc bản sắc của mình theo hướng bền vững.

Thứ nhất, các yếu tố văn hóa của người Mông ở Tà Xùa như ngôn ngữ, trang phục, kiến trúc, tín ngưỡng, lễ hội, nghề dệt thổ cẩm và nghệ thuật dân gian, quan hệ cộng đồng và tri thức bản địa đang có những thay đổi rõ rệt. Việc tiếp xúc với công nghệ, internet là một trong những nguyên nhân dẫn tới sự thay đổi của người dân về quan niệm sống, từ đó tạo nên khoảng cách giữa các thế hệ trong việc tiếp nhận và bảo tồn bản sắc. Sự biến đổi đó thể hiện trên nhiều khía cạnh như: cách tân trang phục, kiến trúc nhà, phong tục tập quán, việc sử dụng tiếng Mông, nghi lễ truyền thống và các thiết chế văn hóa cộng đồng.

Thứ hai, quá trình biến đổi bản sắc tại Tà Xùa diễn ra không đồng đều giữa các thế hệ. Người lớn tuổi có xu

hướng duy trì lối sống, niềm tin và các hình thức sinh hoạt truyền thống, trong khi đó, thanh niên ngày càng xa rời văn hóa Mông truyền thống do tiếp xúc nhiều hơn với công nghệ, mạng xã hội và văn hóa đô thị.

Thứ ba, qua việc phân tích thực trạng và phân hồi từ chính cộng đồng người Mông tại Tà Xùa, nghiên cứu đã chỉ ra những giải pháp cần ưu tiên như: bảo tồn ngôn ngữ, truyền dạy nghề thủ công truyền thống, duy trì không gian sinh hoạt cộng đồng, nâng cao vai trò chủ thể của người dân trong hoạt động du lịch, xây dựng mô hình du lịch bản sắc. Bản sắc văn hóa không thể tách rời khỏi đời sống cộng đồng, vì vậy, mọi hành động bảo tồn đều phải xuất phát từ nhu cầu, ý thức và vai trò của chính cộng đồng đó. Trường hợp của Tà Xùa, chính người Mông là chủ thể cần có trách nhiệm lan tỏa bền vững bản sắc văn hóa. Thế hệ trẻ người Mông hôm nay cần được trao quyền, tạo điều kiện và khơi dậy niềm tự hào văn hóa đúng cách.

Cuối cùng, quá trình hội nhập và phát triển du lịch tại vùng cao Tây Bắc đang tác động đến đời sống cũng như sự biến đổi về bản sắc văn hóa của đồng bào Mông. Bên cạnh nhiều giá trị văn hóa truyền thống được bảo lưu như: ngôn ngữ, tín ngưỡng, lễ hội cộng đồng, âm nhạc khèn, nghề dệt thổ cẩm, ẩm thực... đã xuất hiện những yếu tố bị thay đổi rõ rệt. Cộng đồng người Mông nhất là thế hệ trẻ có nhiều sự thay đổi về quan niệm sống, lối ứng xử, dẫn đến khoảng cách thế hệ trong tiếp nhận và gìn giữ văn hóa. Hoạt động du lịch, bên cạnh việc góp phần quảng bá, nâng cao giá trị văn hóa, tạo nguồn thu nhập mới cho cộng đồng, cũng tiềm ẩn nguy cơ thương mại hóa, làm thay đổi tính nguyên gốc của văn hóa truyền thống. Do vậy cần có những chính sách, giải pháp phù hợp nêu trên để định hướng quá trình biến đổi diễn ra theo chiều hướng tích cực; để bản sắc văn hóa Mông vừa được gìn giữ, vừa trở thành động lực phát triển kinh tế xã hội bền vững cho vùng cao Tây Bắc hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Anh, T. T. T., Anh, T. T. L. & Thanh, N. N. (2023). *The impact of green tourism on the Hmong community in Vietnam. Multidisciplinary Science Journal*, 6(4), 45-58.
- Huy Cường. (2024). *Vai trò của văn hóa trong phát triển xã Tà Xùa. Kỷ yếu Bắc Yên - 60 năm xây dựng và phát triển 1964-2024, huyện Bắc Yên, 2024 (tr. 5).*
- Mạnh Hùng. (20/7/2025). *Tà Xùa - Đứng dậy, vươn mình. Báo Sơn La. Truy cập ngày 20/7/2025, từ <http://www.baosonla.org.vn>*
- Nguyễn Đăng Duy. (2002). *Văn hóa học Việt Nam. Hà Nội: Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin.*